

SOFOCLE

EDIP REGE

TRAGEDIE

TRADUCERE DUPĂ ORIGINAL

DE

MIHAIL DRAGOMIRESCU



BUCUREȘTI

EDITURA CASEI ȘCOALELOR

1925

Prețul Lei 30

SOFOCLE

EDIP REGE

TRAGEDIE

TRADUCERE DUPĂ ORIGINAL

DE

MIHA IL DRAGOMIRESCU



259752U



259752

BUCUREȘTI

EDITURA CASEI ȘCOALELOR
1925

11-2278

EDDY R. EGG

SOFOCLE

EDIP REGE

TRAGEDIE

Personagii

EDIP

PREOTUL

CREON

CORUL bătrînilor tebani

TIRESIAS

IOCASTA

PĂSTORUL

BĂTRÎNUL

PRISTAVUL

EDIP

O tineri, ai lui Cadmus strănepoți, de ce
Vă îmbulziți pe-aceste trepte 'n mâini avînd
De rugăciune 'mpodobitele stîlpări ?
Și pentru-ce 'n-acelaș timp orașu-i plin
De smirnă, și de vai, și prohodiri ?
Deci, cumpănind, vrui să v'ascult, copii,
Nu prin trimiși, ci singur eu să vin aici,
Eu, ce-s numit Edip vestitul, de voi toți.
Și-acum, bătrîne, (fiindcă tu vrei pentru toți,
Ca să-mi grăești) să-mi spui de ce-ați venit aici ?
De ce vă temeți ? Ce dorințe-aveți ? Căci vreau
Să văajut. Și, făr'de inimă aș fi,
De starea voastră dacă n'aș fi îngrijat.

PREOTUL

Dar, o Edipe, - al țării noastre domnitor,
Tu doar ne vezi pe toți, și mici, și mari, cum stăm
La vatra ta : și cei ce n'au puteri în ei
Și merg cu greu, și preoții de ani slăbiți,
Și eu ce sînt, cum știi, chiar preot al lui Zeus,
Și-aceștia ce i-am ales din tineret.
Dar toți ceilalți, cu crengi în mîini, la temple stau
Sau la cenușa proorocită-a lui Ismèn.
Căci însuși vezi ce turburată-i țara ta
Și nu mai poate să-și ridice fruntea-acum
Din ale valului de sînge adîncimi.

Căci piere rodnică sămînță din pămînt,
Și pier cirezile de boi, și pier copii
În stîrpitura mumelor. Căci biciu de foc
Lovî grozav poporu 'ntreg din ăst ținut,
Cu mîna care-a pustiit or'ce sălaș
Și'ngrașă, 'n gemet și suspine, negrul iad.
Dar, în a vieții treburi și-ale zeilor,
Tu ești întîiu-'ntre bărbați. Călătorînd
Spre locuințele lui Cadmus, ne scăpași
De plata care nevoiți eram s'o dăm
Acelui Sfinx înverșunat, și numai tu
Și, neștiînd nimic de noi, ne-ai mîntuit;
Dar credem că și zeii fură'n ajutor!
Și-acum, Edipe, prea puternice 'nțelept,
Îngenunchiați 'naintea ta noi te rugăm,
Să cauți leac, prinzînd cuvînt de la un zeu,
Ori și, aflîndu-l cum vei ști, de la vr'un om.
Căci doar un sfat, gîndit de oameni încercați,
Avînd puteri de viață'n el, s'a 'ndeplinit.
Haidi, scapă-ne, tu cel mai bun din muritori,
Și vezi că țara, pentru cîte-ai săvîrșit,
Acuma doar te va numi mîntuitor.
Dar, de ne'nalți și-apoi ne lași în prăvăliș,
N'avem în veci să ne-amintim că ne-ai domnit.
Înalță-l dar și ține-l înălțat acest oraș!
Ne-ai dat odată tu noroc și mari nădejdi, —
Mai dă-ni-le și azi, la fel ca și atunci.
De stăpînești cu-a ta putere - acest pămînt,
Nu e frumos a fi pustiu, ci 'mpoporat:
Nimic nu 'nseamnă nici corabie nici turn,

Dacă nu au un suflet de-om înuntrul lor.

EDIP

Nenorociți copii, la mine ați venit
Să cereți lucruri ce cu toți le cerem. Știu
Că suferiți cu toții, și totuși, pătimind, —
Ca mine-acum să sufere niciunul nu-i.
Căci suferința voastră doar a voastră e,
Și-a altui nimănui; în sufletu-mi, eu plîng
Orașu 'ntreg, mă plîng pe mine și pe voi.
Cînd ați venit, nu m'ați trezit, căci nu dormeam;
Plîngeam amar și greu, bătînd, în adevăr,
În rătăcirea minții mele, multe căi.
Și, cumpănind cu mine însumi am găsit
Un leac — să-l auziți! Trimis-am eu la Delfi,
Pe Creon, fiul lui Menic, cumnatu-meu,
Să afle de la Pitia lui Apolôn
Ce-i de făcut și ce să spunem să scăpăm.
Dar sînt mîhnit că trece ziua și nu știu
Ce-o fi făcînd, căci el lipsește mai de mult
Decît eră de așteptat, după firesc.
Dar dacă vine,-aș fi mișel adevărat
De nu voiu face tot ce spune Apolôn.

PREOTUL

În ceasul bun vorbești: prin semne, ne vestesc
Că Creon se grăbește ca să vină-acî.

EDIP

O sfinte Apolôn, de l-ai trimite-acum,
Cumva cu'n leac mîntuitor, cum s'ar părea.

PREOTUL

Aduce par'că bune vești ; căci n'ar purta
Altfel, pe cap, atîția lauri împlețiți.

EDIP

Vom ști acum. E-aproape și-l vom auzi.
Cumnate, prințe, fiu al lui Menic, cu ce
Cu ce cuvînt dumnezeesc tu ne sosești ?

CREON

Cu bun. Căci chiar cuvinte rele dac'aduc,
Eșim la capăt cu noroc, de mergem drept.

EDIP

Și care este-acest cuvînt ? Din vorba ta
Nici nu mă turbur, dar nici inimă nu prind.

CREON

De vrei s'o spun fiind de față toți, o spun,
Ori de nu vrei, intrăm 'năuntru amîndoi.

EDIP

Vorbește'n fața tuturor. M'atinge-adînc
Durerea lor : mai mult decît vieța mea.

CREON

Să spun ce zeu-a zis, și eu am auzit.
Căci divul Apolôn grăește limpede :

Să curățim de-o pingărire-acest oraș;
Așa cum e, să nu-l răbdăm necurățit.

EDIP

De care crimă zis-a el să-l curățim ?

CREON

Cetatea-i pingărită de-un omor ; și noi, gonind
Pe ucigaș sau ucizîndu-l, o spălăm.

EDIP

Și cine-acestei crude soarte e merit ?

CREON

Nainte de-a veni în țară, ca s'o'nalți,
Domnea aicea Laius, neam de Labdacid !

EDIP

Am auzit, dar de văzut nu l-am văzut.

CREON

A fost ucis, și-acum porunca e așa :
Pe ucigași cu mîna noastră să-i lovim.

EDIP

Dar unde sînt ? și cum s'ar mai putea afla
Vreo urmă-a vechii crime ce s'a șters ?

CREON

E-acî, a spus. Ce căutăm, putem găsi ;
Doar ce lăsăm necăutat e bun perdut.

EDIP

Pe Laius unde-l omorîră ? 'N casa lui,
In țarină, ori într'un alt tărîm strein ?

CREON.

Spuneau atunci, că, dus să 'ntrebe-oracolul,
Acasă niciodată nu s'a mai întors.

EDIP

Și n'a scăpat din cei ce-l însoțeau vreun om,
Din gura cărui noi să scoatem lămuriri ?

CREON

Murit-au toți ; doar un fricos, care-a scăpat
Fugind, a spus că doar atîta a văzut.

EDIP

Și ce ? Dintr'una, multe poți descoperi !
O dac'un strop de adevăr azi ne-ar pică !

CREON

A spus că Laius, dînd peste tilhari, căzù
Ucis nu doar de-un singur om, ci de mai mulți.

EDIP

De n'ar fi fost tîlhari de-acî tocmiți pe bani,
Ar fi putut să fie-atîta de'ndrăsneți ?

CREON

S'a bănuit. Dar cînd urgia bîntue,
Cin'mai gîndește să răsbune un omor ?

EDIP

Erà un rege. Ce urgie-a'mpiedecat,
De n'ați putut să cercetați așa omor ?

CREON

Cîntînd, mult iscusitul Sfinx nu ne-a lăsat
Să mai vedem decît un prag: pe cel de sus.

EDIP

Dar lucru dela cap îl iau acuma eu ;
Și-i vrednic și-Apolon, și tu, căci doar așa
Noi mai putem să ne gîndim la cel ucis.
Vedea-veți cum fac legămînt ca să răsbun
Pe mort, pe zeu și țara noastră, cum e drept.
Spăla-voiu eu acest omor, nu pentru-amici
Mai depărtați, ci pentru mine însumi chiar.
Căci ucigașu-aceia, chiar cu-aceleași mîini,
Să mă omoare și pe mine ar putea.
Și, mortului deci folosînd, îmi folosesc.
Dar, de pe-aceste trepte, rèpede, copii,

Cu crengile de rugăciune, vă sculați!
Poporul de-altă parte, - adună-se aci,
Ca să m'ajute'n ce-am să fac. Căci, noi, prin zeu
Ori vom scăpa de molimă, ori vom peri.

PREOTUL

Să ne sculăm, copii, căci noi venirăm doar
Să-i cerem ceea ce acum făgădui.
Iar Apolòn, ce toate-acestea-a rinduit,
Ajute-ne și înceteze mòlima!

CORUL

(Strofa a).

O dulce cuvînt al lui Zeus, oare cine la splêndida Teba
Te-aduse de la Pîtia

Cea mult aurită? Stau prins ca de friguri și tremur
[de frică,

Peân prielnic, Dèlie,
Așteptînd temători lucrul nou ce-mi-aduci
Și de ce-ai de 'mplinit în al orelor cerc,

Ce se vor împleni.

O, spune-mi, copil al Speranței de aur, cuvînt ce nu
[moare!

(Antistrofa a).

Intii eu pe tine te chem, o nemuritoare Atena,

Și pe - Artemida, sora ta,

Ce, de pe rotundul său tron, strălucit, priveghează
[pămîntul;

Și pe departe-asvirlitorul,

Cîte trei v'arătați și ursita-mi goniți!

De cumva ne-ați scăpat altădată, de mult,

De al flăcării biciu,

Pe de-asupra cetății veniți și acum și ne dați ajutorul.

(Strofa b).

O zei, neumărate port dureri,

Și tot poporul nostru e bolnav,
Și nu-i nici o scîntee, niciun gînd,
Ca să le spulbere. Nici prea vestitele
Ale țărînii roduri rîdnice nu pot rodi,
Și-a nașterii durere n'o mai vor femeile.
Dar le-ai vedea, ca păsări tari în aripe,
Cum, rînd pe rînd, s'asvîrl mai repede ca focul viu,
Spre țărnul zeului Amurg.

(*Antistrofa b*).

De boală, pierde - orașul mult popor ;
Pe cîmp nemiluite neamuri trag
Să moară, fără mila nimănu.
Și unele'ntr'altale umplu altarele
Soții și-albite mame, ce, duioasele,
Rugîndu-se, de crîncenă durere plîng grozav
Peànul flacăra 'ngînat cu vaete
De jale mare! O, copilă de-aur a lui Zeus,
Dă-ne - așteptatul ajutor.

(*Strofa c*).

Intoarce și gonește drum întors din ăst țînut
Pe Ares cel temut, ce, fără pavăză,
Mă arde 'ntîmpinîndu-mă cu țipete!
In marea-adîncă-a Afroditei, tu asvîrlă-mi-l
Ori peste asprul țărnm stîncos
Al tracicului val!

Căci ce mai lașă noaptea'ntreg
Se prăpădește'n zi!
Părinte Zeus, stăpîn puterilor de foc,
Cu fulgeru'nfocat trăznște-mi-l!

(*Antistrofa c*).

Stăpîne Liceàn, de-ai răspîndi, punîndu-le
Ca apărări, săgețile ce, crîncene,
Din arcuri de-aur scapă, și văpăile
Cu care Artemida umblă 'n munții Liceeni
Pe tine, o, Dionisos,
Eu te mai chem
Pe tine ce'n obraz ai vin,
Ce, soț Menadelor,
Cu mitră de-aur al cetății nume-l porți,—
Pe-un zeu viclean, cu torța arde-mi-l!

EDIP

Te rogi cu foc ; și, pentru cele ce mă rogi,—
 De-ascuți de planul meu să stingem mōlima,
 Primi-vei leac și ușurarea relelor.
 Și-acum vorbesc, lăsînd deoparte-oracolul
 Și tot ce s'a 'ntîmplat. Dar n'aș putea nici eu
 Să duc la capăt cercetările,
 De n'am vreo urmă. Deci, deși nou cetățean,
 Eu spun acestea tuturor Cadmeilor :
 Cadmei, oricare dintre voi ați cunoscut
 Pe cel ce puse capăt vieții regelui,
 Vă poruncesc acum să spuneți tot ce știți ;
 Și nimănui nu-i fie teamă, el pe el,
 A se 'nvinovăți ; pedeapsa-i de nimic :
 Să părăsească țara aceasta, neatins.
 Iar cine știe pe-ucigaș în alte țări,
 Să nu stea mut, căci eu, și plată îi voi da,
 Și i-o măresc, adăogîndu-i mulțumiri.
 Dar dacă taci și, mut, nu vrei s'ascuți,
 Infricoșat de soarta ta și de-a lor tăi, —
 Atunci ascultă bine-acum ce-am hotărît :
 Eu poruncesc la toți din ăst pămînt al meu,
 Ce, prin puterea tronului, îl stăpînesc,
 Să nu primiți pe-acel tîlhar, ori-cine ar fi ;
 Să nu-i vorbiți ! Cu el la jertfe, rugăciuni,
 Voi să nu stați și nici aiasmă să nu-i dați !

Din casa ta, tu, ca pe-un pròclet, să-l gonești
Precum ne-a spus oràcolul dumnezeesc,
E-un legămînt, pe care eu îl fac acum
Cu Dumnezeu, și totdeodată-l săvirșesc
Și cu acela, care fost-a omorît.
Blestem din toată inima pe ucigaș : —
Ori de ucis-a singur el întru ascuns,
Ori și cu alții, — să trăiască ticălos !
Iar, de-i cumvã, din casa mea, cu știrea mea,
Sã sufere — cu 'nvierșunare o doresc —
Tot ce'n blestem cu graiul meu eu spun acum !
Sã faceți toate -acestea dar, - eu pe toți vă jur, —
Și pentru zei, și pentru mine ce vorbesc,
Și pentru cel ce trudnic piere : — ăst pãmînt !
Cãci trebuia să faceți curățirea lui,
Chiar dacã n'ar fi spus-o Apo'don.
Cînd ați pierdut un rege și-un bărbat de preț
Voi trebuia să cercetați în amănunt.
Avînd puterea lui de -atunci, eu am acum,
Și patul lui, și soața lui, ce datu-mi-a
Copii care-ar putea să crească lîngă-ai lui,
De-i mai găseam trăind. Dar nenorocul lui
S'a năpustit asupra lui și l-a sdrobit.
Intr'asta chiar eu lupt, ca pentru tatăl meu,
Și, ca să prind pe-omorîtor, eu am să cerc
In toate chipurile. Vreau să mulțumesc
Pe Labdacidul Laios și pe Polidòr
Pe moșul Cadmus și strămoșul Agenòr.
Aceia care nu m'ascultă, rog pe zei,
Sã nu le facă parte nici de-ogorul lor,

Nici de copii. Pe toți să-i nimicească-acum
Această mîlimă, ori alta și mai rea !
Iar vouă ceilalți Cadmei, ce m'ascultați
Plăcîndu-vă porunca, zeii dee-vă
Din plin dreptate, bunătăți și zile dulci.

CORUL

În fața-acestui greu blestem, atîta spun,
Stăpîne : eu nu l-am ucis și nici nu pot
S'arăt pe cel ce l-a ucis. Pe vinovat
Găsească-l Febus ce-a rostit orăclul.

EDIP

Tu bine spui. Dar cine oare ar putea
Sili pe zeii să facă lucru ce nu vor ?

CORUL

Doar una eu aș spune acum din ce gîndesc.

EDIP

Și trei să ai, pe cîte trele să le spui.

CORUL

Eu știu pe prințul Tiresias că de mult
Ghicește'n tocmai ca și Febus cel stăpîn.
Stăpîne, el ne-ar lumina, de-am întreba.

EDIP

Acesta nu-i zadarnic lucru, și-l făcui.

Cu Creon sfătuindu-mă, mînaiu la el
Pe doi trimiși. Mă miră mult, că n'au venit.

CORUL

Se mai vorbesc și vorbe vechi, dar fără miez.

EDIP

Ce vorbe zici? Eu totul voiu să cercetez.

CORUL

Se tot spunea că l-au ucis niște drumeți.

EDIP

Aflaiu; dar martori nu văzut-am pînă acum.

CORUL

Dar, pic de frică dacă are 'n adevăr,
El ar tăcea, temîndu-se de-așa blestêm.

EDIP

Cînd teamă n'ai de fapt, nu ai nici de cuvînt.

CORUL

Acela care-l va găsi va fi 'ntre noi:
Trimii-acum aduc pe sfîntul prooroc,
Ce singur știe adevărul dintre toți.

EDIP

Deși, Tiresias, ești orb, tu poți să știi

Și ce nu știm și ce-i nevoie să'nvățăm.
Știi ce e'n cer și pe pămînt, și deci, tu știi
Și pentru ce tînjește-acest oraș. Doar tu
Poți fi al nostru-apărător, mîntuitor.
Căci, chiar de nu ți-au povestit trimișii mei,
O vorbă, Febus, de izbavă, tot ne-a dat.
O singură scăpare-avem : de vom afla
Pe ai lui Laius ucigași — să-i omorîm,
Sau cel puțin să-i isgonim din ăst oraș.
Tu care dar, ca să ghicești, nu vrei să ceri
Nici pasăre, nici alt mijloc prevestitor,
Fii mie, ție, - orașului, un sprijin bun
Și scapă-ne de pingărirea de omor.
În tine credem : cea mai scumpă faptă è
Să fii, de poți, la toți ai tăi folositor.

TIRESIAS

Vai, vai, cînd nu-i folos să știi, e rău să știi !
Eu știu acestea toate, și de mult, —
Dar le-am uitat, căci altfel nici n'aș fi venit.

EDIP

Dar ce-i ? Ce-i astă desnădejde ? Și de ce ?

TIRESIAS

Trimite-mă pe dată-acasă ; doar așa,
O ! crede-mă, putem scăpa, și tu, și eu.

EDIP

N'ai drept să nu ne spui cuvîntul tău :
Să nu fii bun cu-acest oraș, ce te-a hrănit.

TIRESIAS

Ba da, cînd văd că vorba mea-ți va face rău,
Și cînd, tăcînd, de suferință poți scăpa.

CORUL

Pe zei, să nu te departezi, neproorocînd,
Căci toți'nainte-ți rugători îngenuchem.

TIRESIAS

Sînteți nebuni cu toții; eu,—ca să nu spun
Un rău ce te privește crunt, — nu voi vorbi.

EDIP

Ce-ai zis? Tu știi și taci? Ori nu cumva tu vrei
Ca să ne vinzi și-orășu'ntreg să-l nimicești?

TIRESIAS

Nu voi nici mie, eu, nici ție, rău să-ți fac.
De ce'n zadar mă sfredelești? Căci n'am să-ți spun.

EDIP

O, între răi, tu cel mai rău (de piatră-ai fi,
Și tot te-ar scoate din răbdări!), de ce nu spui?
Ai să te-arăți nesimțitor și dîrz mereu?

TIRESIAS

Nu dojeni că-s mînios; căci tu nu vezi
Că tu ești mînios, cînd mă 'nvinovățești?

EDIP

Dar cum să nu mă 'ncrunte-amar cuvîntul tău,
Cu care-acum batjocorești orașu'ntreg?

TIRESIAS

Căci relele te vor izbi, chiar dacă tac.

EDIP

Dar trebuie să-mi spui și mie ce va fi.

TIRESIAS

Nu spun mai mult, de-ar scăpara mînia ta
Oricît de rea și'nverșunată vei pofti.

EDIP

Ei bine, în mînia mea, din ce'nțeleg,
Eu nu voi mai tăcea nimic. Și bănuesc,
Chiar dacă fapta n'o făcuși cu mîna ta,
Că-ai pus-o tu la cale. Dacă n'ai fi orb,
Aș spune: numai tu ești omul faptului.

TIRESIAS

Așa? Atunci îți poruncesc să stăruești
În vorba ta. Dar, de-astăzi înainte tu
Pe-acela care-a pîngărit acest ținut,
Să nu-l mai cauți între noi aceștia.

EDIP

Ba mai asvîrli și-acest cuvînt nerușinat!
Dar unde crezi că ai să scapi, vorbind așa?

TIRESIAS

Eu scap, hrănind în mine tarele-adevăr.

EDIP

Cum l-ai aflat? Căci meseriați-e să taci.

TIRĒSIAS

Prin tine! Tu mi-ai scos cuvîntul ce n'am vrut.

EDIP

Ce vorbă? vreau s'o știu mai bine! Spune-o iar.

TIRESIAS

N'ai priceput? Ori iar m'ațiți s'o spun din nou?

EDIP

Eu n'o'nțeleg; n'o știu destul; mai spune-mi-o.

TIRESIAS

Omoritorul care-l cauți ești chiar tu.

EDIP

Și crezi să scapi cînd ocărăști de două ori?

TIRESIAS

Vrei să-ți mai spun, ca să te'nfūrri și mai mult?

EDIP

Cît vrei, deoarece cuvîntu-ți e 'n zadar.

TIRESIAS

Cu neamul tău ai rușinoase legături
Și tu nu bănuiești de loc al tău păcat.

EDIP

Și tu te bucuri că le crezi, spunîndu-le ?

TIRESIAS

Atît cît are adevăru'n el puteri.

EDIP

Puteri el are, dar nu tu, căci tu nu-l știi,
Fiind la ochi, urechi și minte—orb cum ești.

TIRESIAS

Mă ceartă-acum nefericitu-acesta, chiar
De-un lucru, pentru care *el* va fi certat.

EDIP

Pe tine noaptea te hrănește și nu poți
Isbi în noi aceștia, care vedem.

TIRESIAS

Nu 'n minte te isbește-acum ursita ta ;
Ce săvîrși-va Apolôn e prea destul.

EDIP

Cu Creon iscodirile-astea iscodiși?

TIRESIAS

Nu-i Creon rău. Ești rău acuma numai tu.

EDIP

O bogăție, o domnii și 'nțelepți,
Ce ameiți cu-al vostru traiu, chiar pe 'nțelept,
Ce jinduială strălucește lingă voi,
Cînd doar din pricina domniei ce luaiu
In dar dela cetate-aceasta, făr's'o cer,—
Amicul Creon, care-mi fuse credincios
De la'nceput, acum mă surpă într'ascuns
Și vrea din tron să mă răstoarne, cumpărînd
Un mag viclean, iscoditor, înșelător
Ce are ochi doar la cîștig, nu'n proorociri.
Căci spune, haide, ce prooroc mai poți fi tu,
Cînd n'ai putut să scapi atunci acest oraș,
De cîinele de cîntăreț din margine?
Căci de prooroc, și nu de-un simplu trecător,
Enigma-i crudă deslegată trebuia!
Dar n'ai putut, nici dela paseri s'o găsești,
Nici nu-ți veni nimic în gînd dela vreun zeu.
Dar am venit atuncea, eu, Edip, și eu
Cu mîntea mea o deslegaiu — și-l supusei.
Pe dînsul vrei să-l surpi acum, crezînd s'ajungi
Al tronului lui Creon stîlp nesguduit.
Și tu, cu care-acestea dînsul le urzi,

Tu crezi să mă gonești din tron cu plinsu'n ochi?
Dar ești bătrîn, — altminteri vai de vorba ta!

CORUL

Noi bănuim că, și cuvîntul tău, și-al său
Sînt spuse-acum, Edipe, doar din furie.
Sînt de prisos. E bine-acum să cercetăm
Cum să'mplnim mai bine vorba zeului.

TIRESIAS

Chiar de ești domn, am, ca și tine, dreptul meu
Ca să-ți răspund: e'n voia mea s'o săvîrșesc.
Lui Apolôn, doar lui, nu ție, eu sînt rob,
Și nici lui Creon, ca supus; nu m'am înscris.
Și-ți spun s'o știi, — deși mă ocărăști că-s orb, —
Că tu nu vezi, chiar de-ai vedea, că ești căzut;
Că tu nu știi cu cin'trăești și locuești,
Știi oare tu cin' te-a născut? Știi tu că ești
Dușmanul tuturor ce sînt ai tăi,
De-aicea și de supt pămînt? Tu astăzi vezi,
Dar mîine'n besnă ai să fii, gonit de-aici
De groaznicul blestêm cu două lovituri
Al tatălui și-al mamei. Și ce-adăpost atunci,
Ce Citeron, n'o să răsune de-al tău vai,
Cînd vei afla că tu plecaseși cu vînt bun
Spre-acest palat, dar că-ai sosit fără liman.
In tine și'n copiii tăi nefericiți
Lovi-vor și-alte multe rele. Și deci tu
Mai ia puteri și dojenește gura mea,

Pe Creon ceartă-l, căci alt om nenorocit
Mai mare decît tine 'n astă lume nu-i.

EDIP

Cum sufăr eu s'aud acestea dela el ?
Să mai aştept şi să nu-l dau pierzării-acum ?
Şi n'o să plece, dîndu-se'napoi pe loc ?

TIRESIAS

N'aş fi venit, de nu m'ai fi chemat aci.

EDIP

Căci nu ştiam că ai să spui doar nerozii.
Atunci te-aş fi chemat în casă să petrec.

TIRESIAS

Mă crezi nebun ; aşa mă socoteşti în capul tău ;
Dar sînt cuminte pentru cei ce te-au născut.

EDIP

De cin' vorbeşti ? răspunde : cine m'a născut ?

TIRESIAS

Tu vei pieri, de-ţi vei cunoaşte naşterea.

EDIP

Ce 'ntortochiate lucruri turburi mai vorbeşti !

TIRESIAS

Doar tu ești cel mai vrednic azi să le descurci.

EDIP

Iți rîzi de ce mă 'nalță 'n ochii tuturor.

TIRESIAS

Și totuși norocirea-aceasta te-a sdrobit.

EDIP

Puțin îmi pasă, dacă scap acest oraș.

TIRESIAS

Și-așa eu plec ; și tu, copile, du-mă-acum!

EDIP

Ci ducă-te! Mi-e scîrbă-aici să te mai văz.

Și dulcea-mi pace mi-o gădesc, — de te grăbești !

TIRESIAS

Eu plec, spunînd ce-aveam de spus, cînd am venit.

Nu plec de teamă ; tu nu poți să mă omori.

Zic deci, acum, că cel pe care-l cauți tu,

Vorbind la toți de Laius, tot amenințînd, —

E-aici strein, sau cum se zice, venetic.

Se va vedea că nu-i strein, ci e teban,

Și-aceste-aflînd, el nu va fi voios de loc.

Căci de-are ochi, el va orbî ; și, de-i bogat,
Va sărăci ; și, sprijinit pe un toiag,
El va pleca pribeag în alte țări ; strein
El va vedea că-i fratele, părintele
Copiilor ce are ; că-i copil și soț
Femeii ce-i fu mamă, și-i nelegiuit
Omorîtor al propriului tată. Mergi
In casa ta și chibzue ! De dovedești
Că mint cumva, ai drept să spui că nu-s prooroc.

CORUL

(*Strofa a*)

Și cine e cel care de către stinca,
Ce proocorește'n Delfi,
A fost numit omorîtor
Cu sîngerată mînă?
E vremea-acum să fugă
Cu iușile-i picioare,
Ca mînjii iuși, ca vîntul.
Căci tu, armat cu foc, fiu al lui Zeus,
Arunci în el cu fulgerul;
Și-apoi sosesc și Pârcele
Ce n'au ertat pe nimenea.

(*Antistrofa a*)

Cînd, scinteind în nori s'arată
Parnasul în zăpezi,
Cu vorba să cătăm pe omul
Ce nu e cunoscut,
Căci el prin stînci și codri,
Pitiș se furișează
Ca taurul ce, c'un picior scrintit,
De proorociri din miezul lumii fuge!
Dar ele vii îl urmăresc
Și'n jurul lui s'aud sburînd.

(Strofa b)

Proorocul învățat ne înspăimintă
Ne vîră'n groază : eu nu-l cred ;
Dar nici nu sînt în contra lui.
De cele ce-am să spun acum mi-e teamă :
 În neștiință eu plutesc,
 Nu văd aci, nici nicăeri.
Căci Labrachizii cum se poate oare
 Și fiul lui Polib
 Să intre 'n ceartă ?
Nici de-astăzi, nici de alte vremuri vechi nu știu.
Și cum să mă slujesc de mărturia lui
Să fiu eu în potriva lui Edip iubit de toți,
Și-al Labracizilor răsbunător să mă ridic ?

(Antistrofa b)

Da, Zeus și Apol'ôn cunosc pe oameni
Și au mai multă învățătură
Decît bieți noi ! Dar un prooroc
Nu cîntărește-un om, — mai drept ca mine.
 E cu puțință ca un om,
 Să fie mult mai înțelept
Decît alt om ; dar pîn'nu văd cuvîntu-i
 Că este-adevărat,
 Nu pot să-l cred deloc !
Căci știți că omu'ntr'aripat
A fost în contra lui Edip și-a fost supus !
Edip se-arată bun și înțelept
Și inima nu-mi spune cum că el e vinovat.

CREON

O cetățeni, aflînd că regele Edip
Svîrlitu-mi-a cuvinte grele minios,
Mă 'nfățîșez, căci n'am putut de loc răbda.
Dăr, dacă el cumva și-a 'nchipuit că eu
L-am vătămat, în vremea-aceasta grea de-acum,
Vorbînd ori făptuînd ceva, să nu trăesc
De pot primi acest cuvînt ! Căci eu nu pot
Să fiu cu-această vorbă grea pecetluit.
E greu să treci în fața ta, a tuturor,
Și-a tuturor amicilor, drept ticălos.

CORUL

Dar poate-a spus această vorbă, biruit
De furie, iar nu de gîndul cugetat.

CREON

Dar doveditu-s'a că, după sfatul meu,
Proorocul vorbe mincinoase-a proorocit?

CORUL

S'a spus cuvîntul ; nu știi însă cu ce gînd.

CREON

Dar gîndul drept și fapta dreaptă a adus
Aceste învinovățiri în contra mea ?.

CORUL

Ce fac puternicii 'ntre ei, nu știu, nu văd !
Dar iată din palat coboară chiar Edip.

EDIP

Tu, cum de-ai mai venit pe-aici? Cu ce obraz?
Cu ce 'ndrăsneală tu mai calci în casa mea?
Tu, ce vădit ești ucigașu-ascuns al meu
Și, ne'ndoios, al stăpînirii mele hoț!
Oare-ai văzut, haid' spune-acum, pe zeii mari,
Că-s ticălos și fără minți, de-ai hotărît
Să faci ce vrei să săvîrșești? Că n'am să știu
Urzirea ta 'ntr'ascuns și n'am să pot s'o rup?
Ești un smintit, să vrei să cucerești un tron
Făr'ca să ai cu tine lume multă și părtași
Pe care numai cu bani mulți poți ca să-i ții?

CREON

Dar știi ce spui? Ascultă ce răspund acum
La cîte-ai spus. și-aflînd ce spui, vei judeca.

EDIP

Știi cum s'o iei; dar nu am inimă s'ascult,
Căci te-am găsit că mi-ești vrăjmaș și că ești rău.

CREON

Dar mai întii ascultă-mă ce voi să spun.

EDIP

Doar una tu să nu mi-o spui: că nu mă vinzi.

CREON

Greșești crezînd că-i vr'un folos să nu m'ascuți,
Și-al minții tale cumpăt astfel să ți-l strici.

EDIP

Greșești și tu atunci cînd crezi că ruda rea
Nu-și va primi pedeapsa 'ntreagă, cum o dau.

CREON

E drept ce zici; dar lămurește-mă întii
Ce neplăceri atît de mari eu ți-am făcut?

EDIP

Să-mi spui: m'ai învățat, ori nu m'ai învățat
Că trebuie să trimit după prooroc?

CREON

Părerea-aceasta cred că-i bună și acum.

EDIP

Să-mi spui atunci de cîtă vreme Laius deci...

CREON

Ce lucru 'ntrebi de el acum, căci nu'nțeleg?

EDIP

...plecînd de-acasă nu s'a mai văzut de loc?

CREON

De-i s'o măsoari, e vreme multă la mijlò.

EDIP

Și Tiresias și pe-atunci erà prooroc?

CREON

Era 'nvățat și prea cinstit, cum e și-acum?

EDIP

A proorocit ceva de mine el pe-atunci?

CREON

Cît timp am fost pe lîngă el, — nu știu nimic.

EDIP

Dar crima-atunci a cercetat-o cineva?

CREON

S'a cercetat. Nu s'a putut afla nimic.

EDIP

Cu-acest prilej n'a spus nimic acest prooroc?

CREON

Nu știu. Nu-mi place să vorbesc de ce nu știu.

EDIP

Tu știi ceva. De chibzuești, tu poți s'o spui.

CREON

Anume ce? De știu ceva, de ce să tac?

EDIP

V'ați înțeles: cum altfel el ar fi putut
Să spună că pe Laius eu l-am omorît?

CREON

El știe de ce-a spus-o. Eu nu știu. Mi-o spun
Doar tu acum — cum altele ți le spun eu.

EDIP

Intreabă-mă, și vezi de sînt omorîtor!

CREON

Cum oare, — doar te-ai însoțit cu sora mea

EDIP

Firește, poate zice altfel cineva?

CREON

Și nu cu dînsa împreună cîrmuești?

EDIP

Ea tot ce vrea, îi fac pe voe, pe cât pot.

CREON

Și eu, al treilea, nu-s la fel pe lângă voi?

EDIP

Intr'asta, vezi, tu mi te-ai arătat viclean.

CREON

De-o iei cu rost și seamă-ți dai, nu-i drept ce spui.
Gîndește-te: mai bine-i oare a domni cu frica'n sin
Sau, din potrivă, a domni cu somnul lin?
Și, dacă spun că am părerea aceasta, eu,
Că rege cu adevărat nu vreau să fiu,
Ci doar ca rege să lucrez: cine-ar putea
Să spună cum că ce cred eu nu e'nțelept?
Căci de la tine făr' de frică, eu am tot;
Dar de-aș domni, ce multe-aș face ce n'aș vrea!
Cînd am puteri, domnînd, ca domn, fără necaz, —
Cum oare mi-ar plăcea să fiu altfel de domn?
De ce să fiu nemulțumit și să nu fiu
Cu rîvnă numai pentru ceea ce-i frumos?
Sînt mulțumit, căci văd că mi se pleacă tot.
Acei, ce au cu tine trebi, la mine vin,
Și numai astfel știu că voiu avea cîștig.
Și-acum, lăsînd ce am, să vreau eu altceva?
Un cap cu gîndul sănătos n'ajunge rău!
Dealtmîntreli, eu nu sînt părtașul nimănui

Și să lucrez cu altul 'ntr'altfel, nu mă rabd.
Și-ți dau dovada'n faptul că m'am dus la Delfi,
Și ți-am vestit, pe șartul lui, oracolul.
Iar, de mă prinzi că-am legături cu-acel prooroc,
Ucide-mă, cu voia ta, dar și cu-a mea!
Nu osîndi fără s'ascuți, cu gîndul orb,
Căci nu e drept să socotești pe răi ca buni,
Dar nici pe-aceia ce sînt buni, să spui că-s răi.
Și una e, dacă gonești pe un amic,
Ori dacă'n praf îți oropsești ce ai mai scump.
Vei recunoaște limpede, cu vremea, tot,
Căci vremea doar ți-arată care-i omul drept,
Iar pe nedrept, îl poți cunoaște într'o zi.

CORUL

El a vorbit frumos, stăpîne : s'a păzit,
Și numai cei cu graba'n cuget o greșesc.

EDIP

Lucrează iute urzitorul tăinuit,
Și iute trebuie și eu să iau măsuri.
De stau în loc și fără de grijă, scopul lui
Se va înfăptui ușor, sdrobînd pe-al meu.

CREON

Și ce dorești? vrei tu'n exil să mă trimeți?

EDIP

Nu vreau exil ; eu una vreau : peirea ta.

CREON

Să dovedești atunci că-i dreaptă ura ta.

EDIP

Dar par'că vrei, cu capul sus, a-mi ține piept?

CREON

Căci nu te văd lucrînd cu drept.

EDIP

Cu dreptul meu.

CREON

Dar am și eu ca tine dreptul meu.

EDIP

Ești rău.

CREON

Sînt rău, că-ți faci închipuiri.

EDIP

Eu cîrmuesc.

CREON

Și-i dreaptă cîrmuirea ta?

EDIP

Oraş ! Oraş !

CREON

N'ai numai tu oraşu'n grijă, dar şi eu !

CORUL

Dar încetaţi, stăpînii mei, căci din palat
Văd că Iocasta ese. Ştiu că ea, la timp,
Impacă 'ndată această ne'nţelegere.

IOCASTA

Nefericiţilor de voi, de ce-aţiţai
A limbii ceartă ? Şi ruşine'n voi n'aveţi,
Să amăriţi o ţară care geme greu ?
Acî în casă, tu ! La tine, tu ! Lăsaţi
Necazurile mici, gîndiţi la cele mari.

CREON

O, sora mea,—Edip, bărbatul tău, nu-i drept
Cum judecă, şi-mi dă din două să-mi aleg :
Ori să mă surghiunesc din ţară,—ori să mor.

EDIP

Aşa-i ! L-am prins, femeie, uneltind viclean,
Cu-o iscusinţă fără seamăn, contra mea,

CREON

De-s vinovat eu cu ceva, în faţa ta,
Blestem asupra-mi, şi să mor nenorocit.

IOCASTA

Edipe, a jurat pe zei. Și-atunci să-l crezi, —
In cinstea mea și-a tuturilor acestora,
Și mai ales în cinstea sfintă-a zeilor.

CORUL

(*Strofa a*)

Stăpîne, 'nfringeți deci, te rog, voința, ta.

EDIP

Și cum dorești să mi-o înfring?

CORUL

Respectă pe acela ce-a fost bun
Mai înainte,
Și-i mare azi prin jurământ.

EDIP

Știi tu ce-mi ceri?

COBUL

Da, știu! Da, știu!

EDIP

Atuncea spune-mi-o.

CORUL

Prietenul ce s'a legat prin jurîmînt
Să nu-i dai vină pe nedrept — să nu-l gonești !

EDIP

Atunci să știi, de-mi ceri aceasta, că pretinzi
Ori ca să mor, ori să mă duc din ăst pămînt.

CORUL

(Strofa a)

Nu, jur pe Helios,
Ce printre zei e cel dintîi, să pier fără de zei,
Cum e mai groaznic —
Făr' de prieteni — dacă m'am gîndit la rău.
Dar țara este'n foc,
In suflet mă dor chinuri
Văzînd că rele noi
Măresc pe cele vechi.

EDIP

Să plece dar, chiar dacă trebuie să mor,
Ori alungat să fiu pribeag din ăst oraș !
De gura ta cea jalnică, mi-e milă, da ;
Dar nu de-a lui, căci mi-e urît ori unde-ar fi.

CREON

Cu greu te'nfrîngi. Cînd ura-ți se va sătură,
Are mai greu să-ți fie. Căci aceste firi
Numai așa își iau pedeapsa singure.

EDIP

N'ai să mă lași ? și nu mai pleci acum ?

CREON

Văzînd că nu mă știi ce sînt, cînd ei o știu. Eu plec,

CORUL

(Antistrofa b)

De ce acum, femeie tu,
Nu-l chemi în casă rîpede ?

IOCASTA

Voesc să știu ce s'a 'ntîmplat.

CORUL

Țesură oarbe bănueli
Cuvintele ; —
Și nedreptatea sfișie.

IOCASTA

Din partea-amîndorora ?

CORUL

Da.

IOCASTA

Ce vorbe-au fost ?

CORUL

Cred că-i destul cît suferă acest pămînt.
Și vorba s'o lăsăm mai bine und' s'a spus.

EDIP

Fiind cu gîndul bun, tu vezi unde-ai s'ajungi!
De nu, tu inima-mi strivești și mi-o rănești.

CORUL

(Antistrofa b)

Stăpîne, nu odat'
Am spus-o eu: nebun, smintit se poate ca să fiu,
Ca nimeni altul,
Ca mie'n gînd să-mi vie să te las,
Tu, care mi-ai scăpat
Orașu-mi scump de rele
Și sus l-ai înălțat! —
Și-acum, de poți, fii iarăși călăuză.

Iocasta

Pe zei, stăpîne, spune-mi tot și mie-acum
De ce atîta ta minie s'a aprins?

EDIP

Să-ți spun (căci te cinstesc mai mult decît pe ei)
Ce frate-tău a pus la cale 'n contra mea.

Iocasta

Arată-mi, dacă poți, pe șart, că-i vinovat.

Edip

A spus cum că pe Laius eu l-aș fi ucis.

Iocasta

El, de la el? Ori de la alții-a auzit?

Edip

Să-ți spun: din gura lui n'am auzit nimic,
Dar dela ticălos prooroc ce mi-a trimis.

Iocasta

Mai lasă pe-ale tale acum, și-ascultă-mă
Și crede ce-ți spun eu. Pe lume nu e om
Adevărat prooroc. Și vrei să-ți dau dovezi?
Să ți le spun pe scurt și ție. Oarecînd, de mult,
Lui Laius proorocitu-i-a Oracolul,
Nu Apolôn, — ci slujitorii zeului —
Că el va fi ucis chiar de-un copil al lui
Ce împreună, soț și soață, l vom avea.
Și-acum pe el l-a omorît, cum toți o știu,
Tilhari streini, pe-un drum de car, la trei răscruci.
Cînd am născut pe acel copil, nici n'a ajuns
A treia zi, și tatăl său l-a și luat,
Și, glesnele legîndu-i, îl dădù cuiva,
Ca să-l arunce printre stînci în munți silhui.

Deci Apolôn n'a fost în stare pe copil
Să-l facă ucigaș al tatălui, și nici
Pe tată-a fi ucis de fiu. Acestea doar
Sînt prorociri ce nu le știi. Cînd vrea ceva,
Un zeu îndată glăsuește limpede.

EDIP

În vorba ta, nu știu ce rătăcirii în minți,
Ce răsturnări, femei, 'n suflet m'au mișcat.

IOCASTA

Ce te frămîntă de-mi vorbești așa? Ce gînd?

EDIP

Mi s'a părut că te-auzii spunînd acum,
Că Laius fu ucis pe-un drum la trei răscruci?

IOCASTA

Așa s'a spus, și-așa se spune și acum.

EDIP

Și unde spun că s'a 'ntîmplat acel omor?

IOCASTA

Focida-i zice. Acolo unde se'ntîlnesc,
De la Daulia și Delfi, două căi.

EDIP

Și cîtă vreme-o fi de-atunci și pînă-acum?

Iocasta

Aceste vești se răspîndiră în oraș
Puțin 'nainte de-a te face rege tu.

Edip

Ce-ai hotărit să faci din mine, tu, o Zeus !

Iocasta

Edipe, oare ce-ți frămîntă sufletul ?

Edip

Să nu mă'ntrebi ! Să-mi spui ce fel de om eră ?
Și regele ce vîrstă-atunci să fi avut ?

Iocasta

Eră voinic, eră nițel cărunt la păr
Și cam cu tine și-aducea la trăsături.

Edip

Vai ! Vai ! Blestemele grozave, făr's'o știu,
Se pare — vor cădea pe însuși capul meu.

Iocasta

Ce zici ? Privind la tine-acuma mă 'nspăimînt !

Edip

Mă tem grozav că n'a fost orb acel prooroc.
Voi ști cum stau, de-mi vei mai spune una-acum.

IOCASTA

Mă'nfricoșez și eu ; dar de mă'ntrebi, răspund.

EDIP

Cum a plecat de-acasă el ? Avea puțini
Insoțitori, ori mulți cum are orice domn ?

IOCASTA

Erau toți cinci ; iar între dinșii un pristav,
Și Laius nu avea la drum decît un car.

EDIP

Vai ! Vai ! E limpede ! Femeie, cin 'ți-a spus
Acele amănunte cîte mi le spui ?

IOCASTA

O slugă ce-a scăpat abia și s'a re'ntors ?

EDIP

Și sluga-aceea este'n curtea noastră-acum ?

IOCASTA

Nu, nu. De cînd s'a'ntors și a văzut
Că, după ce murit-a Laius, domn ești tu,
El, mîna atingîndu-mi, s'a rugat să-l las
Cu turmele, la pășunatul vitelor,
Ca să trăiască mai departe de oraș.
L-am învoit. Căci trebuia să-l răsplătesc
Cu mult mai mult, nu numai cît putui să-i dau.

EDIP

Cum am putea să dăm mai repede de el ?

IOCASTA

Ușor. Dar pentru ce dorești atît să-l vezi ?

EDIP

Mi-e teamă, vezi, femeie, că s'au povestit
Prea multe lucruri ce mă'ndeamnă ca să-l văd.

IOCASTA

El va veni. Dar sînt, stăpîne, vrednică,
Să știu și eu ce gînduri te mai bîntue ?

EDIP

Firește că ești vrednică. Nedomiriri
Grozave mă frămîntă, și, 'n ursita mea,
Cui aș putea să spun mai bine tot ce simt ?
Polibus, tatăl meu era Corintian
Și muma mea Meropa, doriancă. Eu
Eram, din tineri, cel mai vrednic socotit ;
Dar tot s'a întîmplat ceva, de care-atunci
Nici să mă mir de loc, eu n'ar fi trebuit.
Un oaspete, beat mort, la un ospăț mi-a zis
Că eu n'aș fi copil al cui credeam că sînt.
Atuncea, supărat, de-abia putui să tac,
Dar, cum e miine, mă dusei la tatăl meu
Și-l întrebaiu ce vorbă e aceea. El cu greu

Răbdă ocară celui ce spusese-așa ;—
Și deocamdată-am stat pe loc, m'am liniștit.
Un gând cu toate acestea 'ntr'una mă rodea.
Și-așa, de tata și de mama, pe ascuns,
Plecaiu la Delfi ca să întreb Oracolul.
Și-amarnic Febus mă lovi : mi-a proorocit
Nefericiri înjosoare, groaznice ;
Imi prevesti că soarta îmi va da să iau
Pe mama de soție ; că vom naște-un neam
Netrebnic și voiu omori pe tatăl meu.
Atunci, eu, drumul de pe stele măsurînd,
Am părăsit cetatea mea, înfricoșat,
Ca să nu văd, îndeplinindu-se cîndva,
Neomeniile oracolului greu.
Și-așa mergînd, eu ajunsei pe-acel pămînt
În care spui că regele fu omorît.
Femei, ție îți voi spune tot acum.
Pe cînd mergeam în calea mea, la trei răscruci,
Imi es în drum un om și c'un pristav, cum zici,
Mergînd c'un car tras de ciriani. Pristava-atunci
Și cu bătrînu-mi poruncesc s'abat din drum ;
Eu, mînios, dau în pristavul ce voia
Să mă gonească de pe cale. Dar atunci,
Bătrînul cum văzù că-s la 'ndemîna lui,
Imi dete 'n cap cu un țepoi ce-avea doi dinți.
Dar, pentru asta, fuse altfel răsplătît :
Căci, c'un toiag de-această mîna mînuit,
Numaidecît eu îl plesnii, și-atunci căzù
Deodată răsturnat în car cu fața'n sus.
Și pe-amîndoi îi ucisei. Și dacă-acest strein

Va fi fiind cu Laius tot acelaș om, —
Au cine-i decît mine mai nenorocit ?
De zei ce om mai poate fi urît mai mult ?
Pe dînsul nici un om strein, nici cetățean
Nu-l va primi în casa sa, nu-i va vorbi,
Căci de pe prag îl va goni. Nu altul, eu,
Am aruncat acest blestêm asupra mea !
Cu mîinele, prin care mortul a pierit,
Eu patul îi mînjesc. Sînt ticălos ? Sînt eu
Fugar, să-mi văd copiii mei și să nu pot
Hălădui cîndva vreodată'n țara mea ?
Căci sînt ursit să mă 'nsoțesc cu mama mea
Și să omor pe tata care m'a născut
Și m'a crescut. N'ar fi să zic că 'ntr'adevăr
S'a năpustit grozav un zeu asupra mea ?
O zei măreți ! De n'aș vedea
Vreodat'o zi ca asta ! Și decît să mă găsesc
In spurcăciunea unei crime de-acest fel —
Mai bine-acuma dintre oameni să mă sting.

CORUL

M'apasă greu, stăpîne, greul tău ; dar, pînă ce
Nu'ntrebi pe cel chemat — tu poți nădăjdui.

EDIP

In adevăr, nădejde-atîta mi-a rămas
Ca pe-omu-acela de la turme să-l aștept.

IOCASTA

Și, dacă vine, ce-ai de gînd să faci atunci ?

EDIP

Să-ți spun: dacă cuvîntu-i e la fel cu-al tău, —
De groaznica nenorocire am scăpat.

Iocasta

Dar ce cuvînt așa prielnic spus-am eu?

EDIP

Că Laius fost-a omorît de hoți mai mulți.
De-o spune-acum și omu-acela tot așa, —
Nu eu l-am omorît. Căci doar se știe că nicicînd
N'a fost de o potrivă unul cu mai mulți.
Dar dac'o spune că doar unul l-a ucis,
Atunci că fapta este-a mea, — e limpede.

Iocasta

Să știi că vorba-așa a mers și nu 'ntr'altfel,
Și n'o să poată să-și mai schimbe vorba-acum:
Nu numai eu, o știe-așa orașul 'ntreg.
Dar chiar de și-ar schimba-o, n'ar putea,
Cu nici chip, stăpîne, arăta ca tu
Ești ucigașul lui. Căci Apolôn a spus
Că Laius trebuia să fie omorît
De-un fiu al său. Dar cum acest nefericit
Putea s'o facă, cînd el mort eră de mult?
Și prea puțin îmi pasă, deci și mie-acum
Ori mai tîrziu de oricefel de proorociri.

EDIP

Ți-e gândul bun ; pe dată totuși să trimeți
Pe cineva — vezi să nu uiți — după argat.

IOCASTA

Trimit de grabă ; dar să mergem în palat :
Nimic nu pot să nu fac eu din ce dorești.

CORUL

(*Strofa a*)

O de mi-ar fi dat să duc o viață
O viață cu-o cinstită albă curăție
In fapte și'n cuvinte, așa cum spun
Acele legi născute'n cer
Al căroră părinte e
Olimpul singur ! Ele nu-s
Din firea muritoare-a noastră, — nu ;
Și nici uitarea nu le-adoarme niciodată.
In ele e un zeu
Ce nu 'mbătrânește.

(*Antistrofa a*)

Mîndria naște pe tiran
Mîndria ce se umflă în zadar de-atîtea
Ce nu-s la locul lor, nici de folos !
Urcîndu-se pe-un vîrf stîncos
L-aruncă zeii în adînc,
Und'nu-i picior de ajutor.
Rog zeii-a nu-mi sdrobî silințele

Ce pot să pun și eu pentru cetatea noastră.
Cu zeei călăuză,
Eu lupt fără preget.

(*Strofa b*)

Dar dacă cineva pornește,
Avînd dispreț, în vorbă
Și'n gesturi, fără frică —
De cinsti și de dreptăți
Dumnezeeești, — Ursita-l muștră greu
Iar vina e mîndria.
Iar cine nu cîștigă cu dreptate
Făcînd la rele pururea,
Și-atinge lucruri sfinte, vai, smintitul!
O, cine-i poate depărta
Săgeata remușcării
Din suflet? Dacă faptele
Cinstite-acestea sînt,
De ce cîntare, — zeilor?

(*Antistrofa b*)

Nu voi mai merge spre cinstire,
Să pipăiu miezul lumii

Ce nimeni nu-l atinge ;
La Ab, eu nu mai merg,
Nici la Olimpia — de nu-i la fel
Pentru toți muritorii !
Dar tu, stăpînitor ce toate cîrmui,
O Zeus, dacă tu ne-ascuți,
Tu veșnicei puteri supune toate.
Oracolul lui Laius cade,
S'a dus și nu mai ține
Nu mai vedem cum Apolôn
Le mai vădește iarăși, —
Și piere-acuma tot ce-i sfînt !

Iocasta

Fruntași, mai adineauri mi-a venit în gând,
Ca să mă'nchin la templele dumnezești
Ducînd coroane și miresme'n aste mîini :
Edip prea are plină inima de-amar
Și supărări. El nu-i cumintele bărbat
Ce bănuie în lucrul nou pe cele vechi,
Ci pune preț pe-acei ce doar menesc a rău.
Cum, sfătuindu-l, eu nu-l pot îndupleca,
O Liceene Apolôn, cu daruri vin
La tine doar, căci tu mai bine decît toți
Mă înțelegi și cald te rog, drum bun să-i dai.
Altmintrelea toți tremurăm cînd îl privim
Increment ca și cîrmaciul unui vas.

BĂTRÎNUL

O oameni buni, aș vrea să aflu dela voi,
Dacă palatu-acesta este-al lui Edip,
Și spuneți-mi de-l pot găsi pe undeva.

CORUL

Streine, curtea-aceasta e a lui ; iar el
Este-'n palat. Femeia-i chiar soția lui.

BĂTRÎNUL

În veci fericite între cei ce-s fericiți,
Soție fără de prihană fie ea!

Iocasta

Și tu la fel, bătrîne! Vorba bună-a ta
E vrednică de-o vorbă bună. Spune-ne,
Ce dor te mîină? Ce-ai venit să ne vestești?

BĂTRÎNUL

Vești bune pentru casa ta și soțul tău.

Iocasta

Și-anume? Tu din partea cui la noi veniși?

BĂTRÎNUL

Viu din Corint. Cuvîntul ce-am de spus (cum nu?)
O să te bucure; ori poate te-o mîhni.

Iocasta

Ce veste e? Și cum în două feluri poate fi?

BĂTRÎNUL

Ai țării istmice locuitori voesc
Să-l facă—cum au spus acolo—rege-al lor.

Iocasta

Cum? Nu mai este domn Polibus cel bătrîn

BĂTRÎNUL

O nu, căci moartea l-a luat cu ea'n mormînt.

IOCASTA

Ce spui? Polibus a murit?

BĂTRÎNUL

Dacă nu spun
Curatul adevăr, poți morții să mă dai!

IOCASTA

Copilă, mergi îndată cît mai rîpede
Și cheamă pe stăpîn. O proorociri zeești,
Pe unde sînteți? Căci Edip, înfricoșat,
Fugî să nu-și omoare tatăl; iar acum,
El se sfîrși, cum i-a fost scris, nu prin Edip.

EDIP

O, al soției mele desfătat cuvînt,
De ce-ai trimes să vin aicea din palat?

IOCASTA

Ascultă pe-acest om, de ai urechi, și vezi
Ce-a mai rămas din proocirea zeilor!

EDIP

Dar cine este și ce vrea să-mi spună el?

Iocasta

De din Corint și el sosi spre-a te vesti
Cum că Polibus, tatăl tău, a răposat.

Edip

Ce spui, bătrîne, și-ai venit să ne-o vestești ?

Bătrînul.

De trebuie să 'ncep cu-aceasta 'ntii, și-o spun
Eu vin cu vestea că Polibus a murit.

Edip

De nefirească moarte ori din boală ? Cum ?

Bătrînul

Un trup bătrîn băgat e 'n groapă de-un nimic.

Edip

Se pare că sărmanu-a fost sleit de boli.

Bătrînul

Și, multă vreme, dacă stai și te gîndești

Edip

Hei, hei, femei, pentru ce-am mai socoti
Cu cinste vatra Pitiei ori pasărea
Ce cîrie pe sus ? Căci, după ele, eu

Eram menit ca să ucid pe tatăl meu.
Dar eu-s aici, iar mortul este în pământ
Și nu-i atins de sabie. Afară doar,
De nu va fi tînjit prea mult de dorul meu,
Și eu așa să-l fi ucis. Polib e'n raiu,
Luînd cu el și proorocirile prostești.

IOCASTA

Eu toate-acestea ți le-am spus de-atîta timp.

EDIP

Le-ai spus ; dar ce era să fac cu frica 'n sîn ?

IOCASTA

De nu ți-ai mai viri în cap de-acum nimic !

EDIP

Și totuși, cum să nu mă tem de-al mamei pat ?

IOCASTA

De soartă dus și, neștiind-o limpede,
De ce și-ar face spaima 'ntr'una un biet om ?
E mult mai bine la 'ntîmplare să trăești !
Să nu te temi de însoțiri cu mama ta,
Căci cîți în vis din muritori nu s'au văzut
Cu mama lor ? Dar cine niciun preț n'a pus.
Pe-așa nimicuri, și-a dus viața mai ușor.

EDIP

Acestea toate le-ai vorbit pe șartul lor.
De n'ar fi 'n viață mama mea, ar fi frumos
Cuvîntul tău. Dar, cît trăește, eu mă tem.

Iocasta

Dar ți-e de-ajuns lumina morții tatălui.

EDIP

E mare ea, — dar frica totuși mi-a rămas.

BĂTRÎNUL

Dar pentru ce, Edipe, zici că teamă ți-e?

EDIP

Mi-e teamă-acuma de Meropa lui Polib.

BĂTRÎNUL

Și pentru ce te'nfricoșezi atît de ea?

EDIP

Din pricina unui oracol de la zei.

BĂTRÎNUL

Și care? Ori nu este 'ngăduit să fie spus?

EDIP

Ba da. De mult zeu-Apolon mi-a prorocit

Că am să fac copii cu însăși mama mea,
Și cu-astă mână să ucid pe tată-meu.
De-aceea eu atunci plecat-am din Corint ;
Și bine-a fost. Dar totuși, ce plăcut să ai
In fața ochilor pe scumpii tăi părinți !

BĂTRÎNUL

Și de-asta zici că pribegit-ai din Corint ?

EDIP

N'am vrut să fiu al tatălui omorîtor.

BĂTRÎNUL

Deoarece, stăpîne, ți-am eșit cu plin,
E bine și de-această teamă să te scap.

EDIP

Și-ai mai primi și-o mulțumire vrednică.

BĂTRÎNUL

Doar pentru -aceasta am venit aicea eu —
Ca să te-aduc cu fericire 'n casa ta.

EDIP

Nu pot să stau pe-acelaș loc cu-ai mei părinți.

BĂTRÎNUL

Văd că nu știi, o fiule ! cum lucrul stă.

EDIP

Și ce, bătrîne? Spune tot ce știi, pe zei!

BĂTRÎNUL

Cum nu, cînd tocmai de-asta nu vrei să te 'ntorci?

EDIP

Ah! tremur, Apolôn să nu fi fost prooroc!

BĂTRÎNUL

Ți e frică de vreo pîngărire cu ai tăi?

EDIP

Bătrîne, teamă de aceasta mi-e mereu!

BĂTRÎNUL

Văd că nu știi că n'ai de ce să te mai temi!

EDIP

Cum nu? Doar din părinții-aceia m'am născut

BĂTRÎNUL

In nașterea-ți, Polib nu are ce căta.

EDIP

Ce-ai spus? Polib nu este-acel ce m'a născut?

BĂTRÎNUL

El îți e tată tot atît, cît îți sînt eu.

EDIP

Cum născătorul—deopotrivă cu nimic?

BĂTRÎNUL

Vezi că, Edipe, nu eu te-am născut, nici el.

EDIP

Atunci de ce m'a tot numit copilul său?

BĂTRÎNUL

Din mîna mea el te-a primit cîndva în dar.

EDIP

Copil strein, de ce ținea la mine-așa de mult?

BĂTRÎNUL

Căci n'avusese pînă-atunci niciun copil.

EDIP

Al tău eram? Ori dela altul m'ai luat?

BĂTRÎNUL

Fuseși în păduri găsit, pe Citeron.

EDIP

Dar ce făceai, de rătăceai pe-acolo tu ?

BATRÎNUL

Prin munți silhii eram cu turme la păscut.

EDIP

Erai păstor, ori la stăpîn erai tocmit ?

BATRÎNUL

Copile, știu, c'atunci ți-am fost mîntuitor.

EDIP

Și, prăpădit, precum eram, ce sufeream ?

BATRÎNUL

Ți-o spun doar glesnele picioarelor.

EDIP

De ce de beteșugul-acela mi-amintești ?

BATRÎNUL

Eu glesnele străpunse-atunci ți-am deslegat.

EDIP

Răbdai deci eu ocară cruntă-a fașelor.

BATRÎNUL

Și de-asta ți s'a zis așa, cum te numești.

EDIP

Pe zei! Au mama, tata m'au legat așa?

BATRÎNUL

Nu știi. O știe numai cel ce mi te-a dat.

EDIP

Deci dela altul m'ai luat; nu m'ai găsit.

BATRÎNUL

Firește, te-am luat dela un alt păstor.

EDIP

Și cine e? Il poți c'o vorbă să mi-l spui?

BATRÎNUL

Erà din oamenii lui Laius, se spunea.

EDIP

Al regelui care-a domnit odată-aici?

BATRÎNUL

Da, da. Acel păstor erà păstorul lui.

EDIP

Și mai trăește el cumvâ să-l văd și eu ?

BATRÎNUL

Aceasta numai cei de-aicea o pot ști.

EDIP

Nu-i nimeni dintre voi de-aici să aibă știri
De-acel cioban, de care îmi vorbește el ?
Nu l-ați văzut cumvâ la cîmp ori chiar pe-aici ?
Aduceți-mi-l ! E tocmai timpul să-l găsim.

CORUL

Nu-i altul cred decît acel pe care-ai vrut
Să ți-l aducă adineauri dela cîmp.
Iocasta-l poate ști mai bine decît toți.

EDIP

Cunoști pe omul după care am trimes,
Și despre care ne vorbi acest bătrîn ?

Iocasta

De cine-i vorba ? Nu-ți mai face sînge rău.
Și după vorbe'n vînt, vezi, nu te mai lua !

EDIP

Ah, nu ! Cînd urmele-acestea le-am găsit,
Pîn'ce nu dau de neamul meu, nu pot să rabd.

Iocasta

Pe zei, de te'ngrijești cumva de viața ta,
Tu pune cap la cercetări! Eu nu mai pot.

Edip

Ci ține-ți inima! Căci chiar din mame trei,
De trei ori rob de-aș fi, tu n'ai să te'njosești.

Iocasta

Și totuși eu te rog să nu mai cercetezi.

Edip

N'ai să mă faci să nu văd totul pîn'la fund.

Iocasta

Căci numai bine-ți vreau și numai bine-ți spun.

Edip

Ah! binele ce-mi faci de mult mă supără.

Iocasta

De n'ai afla, nefericite, cine ești!

Edip

S'au dus după păstor ca să-l aducă-aici?
Cu neamuri mari doar ea, cit vrea, mîndrească-se.

Iocasta

Vai, omule nefericit ! Atita spun —
E cel din urmă-al meu cuvînt, în veci de veci

Corul

De ce, Edip, femeia ta plecă grăbit
Și ce-a mîhnit-o-a așa de mult ? Tăcerea ei
Mă tem grozav să nu ne-aducă vreun necaz.

Dip

Ce-o fi să fie ! Cît de înjosită-ar fi,
Eu vreau să-mi aflu'ntreaga mea obîrșie !
Ea, ca femeie, vrea să-și țină rangul sus,
Ii i-e rușine poate, -acum de neamul meu.
Eu sunt copil al Norocirii darnice
Și nu mă simt a fi'njosit cu neamul meu.
Ea-mi fuse mamă; iar părinții, anii mei;
Ei hotărîră să fiu mare, să fiu mic.
Născut cum sînt, un altul nu pot să mă fac,
Și neamul meu n'am să'ncetez a cerceta.

Corul

(Strofa a)

De sînt puțin prooroc și eu
Și 'ndemînatec la păreri,
Nu, pe Olimp, o Citeron,
Nu trece mîine luna plină
Fără să vezi cum te înalți,
Ca mamă, hrănitor, concetățean

Al lui Edip, — fiind cinstit
De noi cu corurile noastre,
Căci daruri tu aduci l'ai noștri regi!
O slavă ție, Febus,
O Febus care vindeci,
De ți-ar plăceà și ție!

(*Antistrofa a*)

Copile, cine te-a născut
Din zeii cei nemuritori?
La Pan rătăcitor prin munți
Cumva venit-a vre o fată?
Venì la Febus poate ea,
Cînd codrii fiarelor el a 'ndrăgit?
Ori al Cilenii zeu cîrmaciu,
Diònisos ce locuește
Pe vîrfurile munților, găsit
Mi te-a primit, Edipe,
Din brațele-unei nimfe
Din Eliconul lui?

EDIP

De-ar fi ca, fără să-l cunosc, să-mi dau și eu
Cu bănuiala, cred că văd pe-acel păstor
Pe care-l căutam. Il văd că-i potrivit,
Prin bătrînețea vîrstei grele, cu-acest om.
De-altminterea și slujitorii ce-l aduc
Sînt toți ai mei. Și totuși tu mai bine știi,
Și-l poți cunoaște de te-apropii, ca să-l vezi.

CORUL

Și eu îl știu. Căci Laius n'a avut nici cînd
Păstor mai credincios ca el, în viața lui.

EDIP

Bătrîne din Corint, pe tine 'ntîiu te 'ntreb
Acesta e?

BATRÎNUL

Acesta e, pe care-l vezi.

EDIP

Te uită'n ochii mei, bătrîne: să-mi răspunzi
La ce te'ntreb: Rob al lui Laius ai fost tu?

PĂSTORUL

Nu cumpărat; ci am crescut în curtea lui.

EDIP

Și ce făceai pe-atuncea tu? Ce traiu duceai?

PĂSTORUL

La turmă-am fost, mai-mai de cînd m'am pomenit.

EDIP

Prin care locuri mai cu seamă poposeai?

PĂSTORUL

Pe Citeron, și-altunde, prin vecinătăți

EDIP

Pe omul ăsta îl cunoști de undeva?

PĂSTORUL

Ce făcea el? Și despre care om vorbești

EDIP

De-acel pe care-l vezi aci: v'ați cunoscut?

PĂSTORUL

Pe repezeală, nu m'a-ajută mințile.

BATRÎNUL

Stăpîne,-aceasta nu e lucrul de mirat:
O fi uitat; dar îi aduc aminte eu.
Căci cred că-și-amintește, cînd ne-apropiam,
(Avînd el două turme și doar una eu),
Din primăvară'n toamnă, vreme de trei luni,
Acolo'n plaiurile Citeronului.
Eu iarna o tuleam cu turma la ocol,
Iar, el, la stînele lui Laius, cu-ale lui.
E-adevărat că tot ce spui e-așa, ori nu?

PĂSTORUL

E-adevărat! Dar cită vreme e de-atunci!

BATRÎNUL

Acuma spune : nu-ți aduci aminte tu
Că mi-ai predat un prunc de țifă, ca să-l cresc ?

PĂSTORUL

Ce zici ? Și pentru ce îmi pui așa 'ntrebări ?

BATRÎNUL

Prietene, copilu-acela—ăsta e.

PĂSTORUL

Vrei să te pierzi ? Și n'ai să taci din gură-odat' ?

EDIP

Nu-l ocări pe dînsul, moșule. Căci e
Mai de muștrat cuvîntul tău decît al lui !

PĂSTORUL

O, cel mai bun dintre stăpîni, ce ți-am greșit ?

EDIP

Căci nu vorbești de pruncu-acela ce i-ai dat.

PĂSTORUL

Nu știe ce vorbește ; toate-s în zadar.

EDIP

De bună voe de nu spui, vei fi bătut.

PĂSTORUL

Pe zei, nu-ți bate joc așa de-un biet moșneag

EDIP

Să-i lege careva pe dată mâinele!

PĂSTORUL

Vai mie! Pentru ce mă legi? Ce vrei să știi?

EDIP

Să spui acum, copilu-acela i l-ai dat?

PĂSTORUL

Da, i l-am dat. De ce atuncea n'am murit!

EDIP

De sigur, ai să mori acum de nu spui drept!

PĂSTORUL

De-oi spune tot, eu sînt atunci și mai perdut...

EDIP

Moșneagul ăsta vrea s'o'ncurce, precum văd.

PĂSTORUL

Ba eu de loc; că doar spusei că i l-am dat.

EDIP

De unde îl aveai ? Al tău era ? Al cui ?

PĂSTORUL

Al altcuiva eră copilul, nu al meu.

EDIP

Al cui din toți aceștia ? Al cărei curți ?

PĂSTORUL

Pe zei, stăpîne, nu mai mă'ntreba mai mult !

EDIP

De v spune vorba-aceasta, ai perit !

PĂSTORUL

Pe semne de-ai lui Laius vreun copil.

EDIP

De la vreo roabă-a lui eră ori legiuit ?

PĂSTORUL

Ajuns-am, vai ! la clipa cea mai groaznică !

EDIP

Da, pentru-auzul meu ; dar trebuie s'aud.

PĂSTORUL

Ziceau că-i chiar copilul lui, dar, cum o fi,
Femeia ta va desluși mai limpede.

EDIP

Ți l-a dat ea într'adevăr?

PĂSTORUL

Stăpîne, da.

EDIP

Și ce ți-a spus să faci cu dînsul?

PĂSTORUL

Să-l omor!

EDIP

Ce mamă!

PĂSTORUL

De preziceri rele se temea!

EDIP

De care?

PĂSTORUL

Că va omori pe-ai săi părinți.

EDIP

Atunci cum-ai putut să-l dai bătrînului ?

PĂSTORUL

Stăpîne, mi-a fost milă, și credeam că el
Avea să-l ducă'n țara lui, în alte părți.
Dar l-a scăpat spre groaznice nefericiri,
Căci ești nenorocit, de cumva tu ești el.

EDIP

Vai! Vai! Vai! Vai! Acuma totu-i limpede.
O soare, cea din urmă oară te mai văd,
Eu cel născut din cel ce nu s'ar fi căzut,
Eu cel ce'mbrățișaiu pe cei ce nu e dat,
Eu ce-am ucis pe cine n'ar fi trebuit.

CORUL

(*Strofa a*)

Vai, neamuri omenești,
Ce multe după număr sînteți
Și, după viață, ce nimica :
Căci care-i, care-i omul,
Ce ia mai mult din fericire
Decît doar oarbele păreri
Ce cad, se spulberă !
Avînd 'nainte pilda ta,
Avînd în ochi ursita ta,
Nefericit Edip, eu nu mai fericesc pe nimenea.

(*Antistrofa a*)

Tu ce-ai țintit atît
Să te ridici, — tu, dobîndit-ai,
O Doamne ! - atîta fericire,
Căci, ucizînd pe cîntărețul
Ce unghii ca de ghiară-avea,
Tu fosta-ai turn de apărare
Acestei mîndre țări !
Acî ai fost tu domn,
De-atunci ai fost cinstit
Ca nimeni altul. Și-ăstfel tu în marea Tebă-ai cirmuit.

(Strofa b)

Ah! cine este-acum ah! cine-i mai nefericit
 Și cine stă pe locul suferințelor
Pe locul jalnicei îndurerări de moarte!
 O strălucite om, Edipe!
Doar de-un liman avut-ai tu nevoie,
Dar tu, și fiu, și tată, ai căzut, cînd ți-ai luat soție!
 Cum oare, cum putut-au oare,
 Tăcute, să te rabde-atîta vreme,
 Sărmane brazdele părinților?

(Antistrofa b)

Și făr' să vrei, descoperit-a vremea tot
 Ea care vede tot și judecă,
Pe fiu, pe mamă, cît și nunta ta nenunță!
 Oh! a lui Laius fiu, de-ar fi,
Să nu te fi văzut eu niciodată!
Căci, tot gemînd mereu, eu nu mai pot,
 Din gură să scot vaet,
Căci dacă-i vorba de dreptate:
Prin tine eu putui ca să răsufli,
Prin tine am putut și eu să dorm.

PRISTAVUL

O cetățeni cinstiți ai țării-aceștia,
Dacă la neamul Labdacid mai țineți voi,
Cînd veți vedea și auzi-veți ce-am să spun,
Voi lacrimile să v'opriți nu veți putea.
Acești pereți ascund, ce nici, vai! Dunărea
Nici Fasis apă n'au s'o poată curăți.
Cu voe, fără voe, grozăviile
S'or arată acum. Dar, din dureri, ne dor mai mult
Acele ce de bunăvoe s'au făcut.

CORUL

De'ndurerare grea sînt însoțite, vai!
Și cele ce noi știm. Dar ce-ai să ne mai spui?

PRISTAVUL

De spus și auzit întii e-acest cuvînt:
Iocasta, înzeita, ah! s'a săvîrșit.

CORUL

Sărmana, vai! Și cum? Din care pricină?

PRISTAVUL

S'a omorît ea singură; dar cum, nu știu,
Căci faptu-acesta dureros nu l-am văzut!

Dar celelalte suferințe ale ei,
Precum mă tae capul, și le-oiu spune eu.
Indată ce mîhnită 'n casă ea intră,
La patul său de nuntă merse drept
Smulgîndu-și părul cu-amîndouă miinele !
Cum intră, 'nchide după dînsa ușile,
O auzim chemînd pe Laius mort de mult,
Gîndind la vechile îmbrățișări, din care el
Iși trase moartea ; rămîinînd ca ea, apoi,
Cu fiul său, să nască — grozăvie ! — prunci !
Ea plînge peste patul groaznic, unde ea
Născu bărbat dintr'un bărbat și fiu din fiu.
Dar nu mai știi ce fel apoi s'a omorît,
Căci tocma' atunci Edip, țipînd, bătù la uși
Și n'am putut să văd ce rău și-a mai făcut.
Dar l-am văzut cum, frămîntîndu-se, umbla
Incoace'ncolo căutînd o sabie,
Și întrebînd de soața-i nesotie, — cîmp arat
Pentru copii și pentru el, de două ori !
Parcă-l ducea 'n turbarea lui de mîn'un zeu,
Căci dintre noi nimic nu-i spuse nimenea.
Strigînd grozav, el se repede crunt la uși
Și din țîțini le sgudue cu furie,
Și intră innăuntru. Atunci putem vedea
Femeia biata, spînzurînd de niște sfori.
Cum o văzù, sărmanul om, mugi grozav,
Tăind în grabă sforile ce atîrnau.
Ea la pămînt căzù atunci. Dar ce-a urmat
A fost o grozăvie de nespus ! Căci el,
Smulgînd din haina-i spilci din aur făurit,

Le ridică de-odată 'n sus
Și se isbi cu ele 'n ochi, zicînd că ei
N'au să-l mai vadă niciodată nici pe el,
Nici ce-a 'ndurat, nici crimele ce-a săvîrșit.
In besnă doar să cate ei, în viitor,
Pe-aceia care nu mai trebue văzuți,
Și să nu știe pe acei ce i-ar dori.
Și, blestemînd scotea într'una spilcele
Și le vîra în ochi. Iși rupse ploapele,
Și sîngele-i udară - obrazii cu șiroi,
Și nu curgeau doar umezi picuri sîngeroși,
Ci ploae neagră îi lovea ca grindina !
Și-așa, nu unul, ci-amîndoi au pătimit,
Femeia și bărbatu - aceste grozăvii.
Erau ferice-odată 'n fericirea lor ;
Dar azi nenorociri, rușini și gemete
Și moarte crîncenă vedem jur împrejur, —
Nenorociri de orice nume, față sînt.

CORUL

Ce-o fi făcînd sărmanul în durerea lui ?

PRISTAVUL

El țipă 'ntr'una să-i deschidem ușile
Și s'arătăm Cadmeilor pe-un ucigaș
De tată, pe-un pîngăritor al mamei lui.
Dar mi-e rușine să rostesc cum spune el —
Și că s'a rupt de-acest pămînt și, blestemat,
Cum însuși el s'a blestemat, el pleacă-acum
In pribegie. Slab și fără călăuz,

E greu să-l vezi! — Dar se descue broaștele
Și-o să vedeți o astfel de priveliște
Căci, chiar dușmàn, și ți se 'mmoae inima.

CORUL

(*Strofa a*)

Grozavă suferință ca s'o vezi!
O cea mai grea din toate cite le-am văzut.
O vai! ce nebunie ți-a venit
Și care dintre zei în biata-ți soartă,
S'a repezit cu furie
Mai mult ca împotriva nimănui?
Vai! Vai! Nu te mai pot vedea, sărmane,
Vreau să te 'ntreb, aș vrea să-mi spui atîtea,
Și să te cercetez
Dar tu mă înfiori și-mi iei puterea.

EDIP

Vai! Vai! Vai! Vai!
Oh! Oh! Sărman de mine, vai!
Vai unde să mă 'drept?
Și glasu-mi încotro mai sboară svînturat?
O soartă, unde mă mai duci?

CORUL

Nici să-l auzi și nici să-l vezi lucrul grozav

(*Strofa a*)

EDIP

O norul meu,
De besnă groaznică de nepătruns și de nespus
Venit deodată greu și pe vecie! vai!
Vai, înc'o dată, căci, cu-a țepilor dureri,
Pătrunsu-mi-a în suflet amintirea crimelor.

CORUL

Și nu-i mirare că'n așa nenorociri
Poți plînge și răbda de două ori.

(*Strofa b*)

EDIP

Tu singur mi-ai rămas de-aproape credincios
Și vrei să mă 'ngrijești pe mine orbul, vai. —
Căci eu, deși în besnă, simț că tu nu-mi ești ascuns
Și limpede te recunosc după cuvînt.

CORUL

Săvirșitor de grozăvii, cum ai răbdat
Să-ți iei vederea? Care dintre zei te-a 'mpins?

(*Antistrofa b*)

EDIP

Amici, acestea-s de la Apolôn,

El crimele le săvârși
Și-mi dete suferințele!

Dar vina ochilor e-a mea, eu îi lovii,
Nenorocitul. Când eu ori ce-aș fi văzut,
M'ar fi 'ngrozit, — de ce-aș mai fi avut și ochi!

CORUL

Cum spui, așa și este.

(*Strofa c*)

EDIP

Ce-mi este să mai văd
Ce-mi place-ori ce iubesc?
Și ce, amici, mai mi-este dulce,-auzului?
Goniți-mă din locu-acesta repede.
Goniți de-aici pe groaznicul omorîtor,
Pe cel mai blestemat și care-a fost
Cel mai urît — din oameni — zeilor!

CORUL

Nefericit în gânduri și necaz
O cât aș vrea să nu te fi mai cunoscut!

(*Antistrofa c*)

EDIP

Să piară și acel ce nodu-atunci mi a deslegat,
Sălbatic nodul ciobănesc,
De la picior, — și m'a scăpat
Dar, fără ca să-mi facă binele.

De-aș fi murit-atunci,
N'aș fi acum nici mie, nici amicilor, un chin amar.

CORUL

Și eu tot astfel aș fi vrut.

(*Antistrofa c*)

EDIP

N'aș fi venit de sigur
Ca să ucid pe tata,
Și nimeni n'ar fi zis că-s mamei soț.
Acum sînt fiu din necurați părinți,
Nenorocitul, însoțit cu cei ce m'au născut,
Și dacă e un rău mai rău ca orice rău,
Edip l-a suferit.

CORUL

Să zic că bine ai făcut, nu pot să spui :
Ar fi mai bine decît orb, să nu mai fii.

EDIP

Nu ziceți că nu este bine ce-am făcut,—
Nici sfat să-mi dați! Căci eu, în raiu, nu știu măcar
Cum am să mai privesc în ochi pe tatăl meu
Nici pe sărmana mea de mamă, căror eu
Un rău mai rău, ca spinzurarea, le-am făcut.
Dar mult aș vrea să-mi văd acum copiii mei,
Pe care, bietul, i-am născut cum i-am născut,
Dar nu să-i văd cît voi trăi cu ochii mei,

Precum nici turnuri, nici cetate, nici statui
De care eu, nefericitul — singurul
Bărbat mai nobil care'n Teba s'a născut —
Sînt nevoit să mă lipsesc, și poruncesc
Să isgoniți cu toții pe-un nelegiuit, —
Pe-acela ce, trăgîndu-se din sînge vechiu
De Labdacid, părut-a zeilor spurcat. —
Și eu, descoperind că sînt pîngăritor,
Puteam aceasta s'o mai văd cu ochii mei?
De loc. Și dacă și urechile-astupînd, —
Aș fi putut să nu mai am pe veci auz,
Eu nu m'aș fi oprit să-mi chinui trupul meu
Nenorocit, să fie orb și surd. A fi
Cu gîndul tău afar' din rele, — dulce e.
O Citeròn, de ce mă mai primiși în codrii tăi
De ce, primindu-mă, nu m'ai ucis pe loc,
Să nu mai am să spun nicicînd la cineva
Din cine m'am născut? Polib și tu Corint,
Vechi case părintești, cum se credea atunci,
Cum, socotindu-mă că-s bun, m'ați mai hrănit,
Cînd crime tăinuiam? Acum pîngăritor
Din pîngăriți părinți n'aș fi! O drumuri trei,
Și văi nestrăbătute, codri și cărări,
Căi întreite ce băurați sîngele
Părintelui de-această mîină-a mea vărsat!
Vă amintiți că, după fapta ce făcu,
Eu alte fapte-am săvîrșit, venind aci?
O, 'mbrățișări ce ne-ați născut și-apoi,
Născîndu-ne, sămînța-aceeași ați svirlit,

Și'n lume-ați dat, de-acelaș sînge, frați, părinți,
Copii și mame și logodnici și soții
Fapt care e 'ntre oameni cel mai rușinos!
Dar vai! (căci nu-i frumos să spui ce nu-i frumos!)
Pe zei, ascundeți-mă 'ndată undeva
Luați-mă de-acî ori omorîți-mă!
În valuri aruncați-mă! Haid 'apucați,
Pe ticălos să nu mai stea nainte-vă!
Aidi, ascultați și teamă să n'aveți de loc,
Căci a răbda nu poate nimeni ce eu rabd.

CORUL

La vreme, iată Creon că s'apropie
Să sfătuiască și să facă tot ce ceri,
Căci el acum rămas-a domn în locul tău.

EDIP

O vai! Ce vorbă oare să-i mai spui și lui?
Și ce nădejdi mai pot, pe drept, avea, în el?
Căci eu, cu el, cum m'am purtat, sînt vinovat.

CREON

Edipe, n'am venit să te batjocoresc,
Și nici să-ți mustru nedreptățile!
Dar, dacă neamuri omenești nu le cinstiți,
Cinstiți măcar acum lumina soarelui
Și nu lăsați să se arate tuturor
Și fără de vâl, ceva ce nu-i de loc curat,
Pe care nu-l primește nici acest pămînt

Nici ploaia sfintă, nici lumina. Duceți-l
Mai iute'n casă ! Căci, mai bine e, un neam
Să-și pipăe el în de el, păcatele.

EDIP

Deoarece, făr'să m'aștept, ești bun, prea bun,
Față de-un rău ce sînt, ascultă-mă, pe zei !
Nu pentru binele-mi o spun, ci pentru-al tău.

CREON

Și ce folos mă rogi atît să dobîndești ?

EDIP

Gonește-mă din țară cît mai repede,
Să nu mai fiu de nimeni, nimeni, întrebat.

CREON

Te-aș asculta, de nu aș fi dorit întii
Să aflu de la Apolôn ce-i de făcut.

EDIP

Cuvîntul lui — văzurăm toți că-i adevăr :
Omoară-acuma pe spurcatul ucigaș.

CREON

A spus așa. Dar, cum vedem că lucrul stă,
Mai bine e să'ntreb cum să lucrăm.

EDIP

Și vrei să'ntrebi, pentru'n nemernie iar pe zei ?

CREON

Căci Zeului tu ai să-i dai crezare azi.

EDIP

In tine-acum mă sprijin și-am să te mai rog
Pe moarta cea din casă să o 'mmormîntezi :
Vei face pentru ai tăi și-ai mei un lucru bun.
Dar țara-aceasta părintească nu va fi
Invrednicită să mai aibă viu în ea.
Tu lasă-mă să stau în munți pe Citeron
Ce se numește-al meu, pe care mama mea
Și tatăl meu în viața mi l-au dat mormînt !
Să mor prin cei prin care vrut-au ei să pier
Și totuși bine știu că n'am să mor de boli,
Nici altcunva. N'aș fi scăpat de moarte-atunci,
De n'aș fi fost născut să pătimesc mereu.
Dar soarta-mi fie-acum, oricum o fi !
De fiii mei tu nu vei avea să te'ngrijești :
Ei sînt bărbați, oriunde-or fi, nu vor avea
Vreodată lipsuri să nu-și ducă viața lor.
Dar mult te rog pentru nenorocitele
Sărmane două fete, care s'au hrănit
In casa mea și totdeauna 'mpărtășind
Cu mine tot ce-avui. De ele grija s'aibi !
Și mai cu seamă, dă-mi tu voe, să le-ating
Cu mina și să-mi plîng nenorocirile.

Haid, doamne,

Haid'prinț de vița nobilă ! Dacă le-ating
Imi va părea că-mi sînt ca și cînd le-aș vedea.

Dar ce zic eu?

Pe cele ce-mi sînt scumpe nu le-aud plîngînd?

Ah! Creon s'a milostivit,

Ca să-mi trimeată'ndată ce-am și eu mai drag.

Ah! nu e-așa?

CREON

Așa-i. Căci grija-aceasta avusei, știind

Că, atingîndu-le, vei prinde inimă!

EDIP

Să-ți fie cu noroc, — și, pentru fapta ta,

Decît pe mine mai ferice, zeii toți

Păzească-te! Copii, ah! unde sînteți voi?

Veniți aici! Veniți spre-aceste mîini frățești,

Ce v'au făcut; veniți ca să vedeți cum sînt

Strălucitorii de-altă dată ochi ai tatălui,

Ce v'au născut! Căci, nevăzînd, necercetînd,

Eu v'am născut, cu cine v'am născut, copii,

Și lăcrămez pe voi (căci nu pot să vă văd),

Gîndind la viața voastră-amară'n viitor

Cum veți avea s'o viețuiți cu oamenii!

Căci către care adunări de cetățeni,

Și sărbători voi veți putea să v'arătați

Fără să nu vă'ntoarceți plîns înapoi

'Nainte de-a veni'ntre oameni? Cînd va fi

Apoi la măritiș, cum oare veți putea

Să țineți piept acelor imputări ce sînt

Spre-a voastră rușinare și-a părinților?

Cum să vă cruțe? Tatăl vostru-a omorît
Pe tatăl său, s'a însoțit cu mama sa
Și vă născu pe voi tot din acei părinți,
Ce l-au născut pe el. Ce palme veți primi!
Și cine să vă ia? Ah! nimenea, copii!
Va trebui să vă topiți așa mereu
Nemăritate, sterpe. O, fiu al lui Menic,
Cum le-ai rămas părinte singur tu acum,
(Căci noi ce le-am născut, ne-am irosit)
Fiind din neamu-ți, vezi să nu le părăsești
Nemăritate și sărace, rătăcind
Nenorocite și ca mine ajungînd!
Ai milă tu! Văzîndu-le cît sînt de mici
Și'n lume cum doar ajutorul tău avînd,
Făgăduște-mi dîndu-mi mîna, nobil prinț!
Pe voi, copii, eu multe v'aș mai sfătui,
Dar sînteți mici! Acum rugați-vă ca eu
S'o duc mereu, cum s'o putea, iar voi s'aveți
In viață-un traiu mai bun decît al meu.

CREON

Ai plîns destul; acuma vino'n casă tu!

EDIP

Ascult cu greu.

CREON

E bine tot la vremea sa.

EDIP

Eu merg, dar știi tu cum?

CREON

De-o spui, eu am s'o știu.

EDIP

Gonește-mă!

CREON

Ce-or zice ziii cei de sus.

EDIP

Ei mă urăsc.

CREON

Atuncea îți vor da ce ceri.

EDIP

Așa?

CREON

Nu-mi place să vorbesc ce nu gîndesc.

EDIP

Mă duci de-aici?

CREON

Dă drumul la copii, și vin.

EDIP

Nu mi-i lua, te rog.

CREON

Vrei tot? Să n'o dorești.

EDIP

Căci tot ce'n viață-ai dobândit, tot ai pierdut.

CORUL

Locuitori ai țării mele, Teba, iată pe Edipus
Ce ghicitori a deslegat și sta puternic
Nepismuind pe cetățenii săi ce-aveau noroace,
Vedeți-l cum căzù în valul groaznic al ursitei,
Căci nimenea nu-i fericit din muritori pe lume
Pîn'ce nu trece-al vieții căpătii fără durere.

— F I N E —

4780. „TIPOGRAFIILE ROMANE UNITE“, Câmpineanu, 9
BUCUREȘTI

38/977-8
3

 ANTICARIAT
CLUJ
LEI 3.—

Cărți în editura literară a „Casei Școalelor“

I. POEZIE

Lei B.

1. Sufletul grădinii (versuri) de <i>Alfred Moșoiu</i>	8,—
2. Flori de lut (versuri) de <i>G. Talaz</i>	8,—
3. Rîsul apei de <i>G. Talaz</i>	14,—
4. Sonete de <i>Alexandrina Scurtu</i>	10,—
5. D'atunci și d'acolo (versuri) de <i>G. Ranetti</i>	10,—
6. Svon de pretutindeni de <i>Dragoș Protopopescu</i>	7,—
7. Cascadele luminii de <i>V. Paraschivescu</i>	8,—
8. Svonuri din necunoscut de <i>E. Spiranția</i>	10,—
9. Poezii de <i>G. Gregorian</i>	20,—
10. Miresme din stepă de <i>I. Buzdugan</i>	12,—
11. Flori de flacări de <i>Mia Frollo</i>	20,—
12. Pe Drumul Damascului de <i>Al. T. Stamatiad</i>	12,—
13. Paharul blestemat de <i>Gh. Rotică</i>	25,—
14. Poezii de <i>C. Răuleț</i>	30,—

II. ROMANE ȘI POEME EPICE

1. Păcatul Rabinului de <i>V. Demetrius</i>	7,—
2. Biserica arsă de <i>I. I. Stoican</i>	30,—
3. Țiganiada de <i>I. Budar Deleanu</i> , editată de <i>Gh. Cardaș</i>	60,—

III. NUVELĂ, SCHIȚA, POVESTIRE

1. Suferinți de <i>Mihail Pricopie</i>	8,—
2. Icoane Ostășești de <i>Maior D. Nicolescu</i>	6,—
3. Din străbuni de <i>Maior D. Nicolescu</i>	8,—
4. Ospățul de <i>N. N. Beldiceanu</i>	15,—
5. Răsbunarea lui Moș Antohi de <i>A. Mândru</i>	12,—
6. Grădina Raiului de <i>A. Mândru</i>	20,—
7. Rochia Albă de <i>C. Ardeleanu</i>	12,—
8. În regatul nopții de <i>C. Ardeleanu</i>	16,—
9. Parabole de <i>Al. Th. Stamatiad</i>	8,—
10. Tăcere de <i>G. M. Vlădescu</i>	12,—
11. Într-o noapte de vară de <i>Eugen Boureanu</i>	16,—
12. Sufletul Ruinelor de <i>Eugen Boureanu</i>	25,—
13. Vagabondul de <i>V. Demetrius</i>	15,—
14. Prietenele noastre, Păsările — de <i>Nestor Urechia</i>	16,—
15. În lunca Trotușului de <i>D. Iov</i>	25,—
16. Icoane vechi de <i>I. Dragoslav</i>	25,—
17. Povești de <i>Lia Hârșu</i>	8,—
18. Bucolicele lui <i>Virgiliu</i> , traducere de <i>Th. Naum</i>	6,—
19. Sărmanii oameni de <i>E. Boureanu</i>	45,—

IV. DRAMA; — COMEDIE

1. Ilderim de Regina Maria , prelucrare de <i>I. Peretz</i>	12,—
2. Rața sălbatecă de Ibsen , traducere de <i>Laura Dragomirescu</i>	10,—
3. Femeia Mării, de Ibsen trad. de <i>L. Dragomirescu</i>	30,—
4. Hedda Gabler de Ibsen , trad. de <i>L. Dragomirescu</i>	30,—
5. Rosmersholm de Ibsen , trad. de <i>L. Dragomirescu</i>	30,—
6. Romeo și Julieta, de Shakespeare , trad. de <i>Mihail Dragomirescu</i>	30,—
7. Othello de Shakespeare , trad. de <i>M. Dragomirescu</i>	30,—
8. Prăpastia de <i>Mihail Sorbul</i>	10,—
9. Premergătorii de <i>I. Peretz</i>	6,—
10. Jocul Apelor de <i>Alfred Moșoiu</i>	20,—
11. Legenda de <i>Natalia Negru</i>	18,—
12. Pentru țară de <i>C. Răuleț</i>	15,—
13. Ce știa satul de <i>V. Al. Jean</i>	15,—
14. Casa vechiturilor de <i>C. Ardeleanu</i>	10,—
15. Suflete tari de <i>Camil Petrescu</i>	28,—
16. Macbeth de <i>Shakespeare</i> — trad. de <i>M. Dragomirescu</i>	25,—
17. Oedip Rege Sophocles trad. de <i>M. Dragomirescu</i>	20,—

V. CRITICA

1. G. Coșbuc — studiu — de *Constanța Marinescu* . sub tipar

VI. PAGINI ALESE (Antologii).

1. Cele mai frumoase doine alese de <i>G. Murnu</i>	12,—
2. Poezii de <i>Gr. Alexandrescu</i>	10,—
3. " " <i>Duiliu Zamfirescu</i>	15,—
4. " " <i>Elena Farago</i>	15,—
5. " " <i>Al. Macedonski</i>	15,—
6. Proză de <i>Al. Macedonski</i>	18,—
7. Poezii și povestiri de <i>Alfred Moșoiu</i>	25,—
8. Povestiri de <i>Corneliu Moldovanu</i>	12,—
9. Nuvele și schițe de <i>Liviu Rebreanu</i>	12,—
10. " " " <i>I. Dragoslav</i>	12,—
11. " " " <i>M. Sadoveanu</i>	16,—
12. " " " <i>I. Brătescu-Voinști</i>	26,—
13. " " " <i>I. A. Basarabescu</i>	20,—
14. " " " <i>Caton Theodorian</i>	12,—
15. Iliada lui <i>Omer</i> , trad. de <i>G. Murnu</i>	28,—
16. Pagini dramatice de <i>I. Peretz</i>	14,—
17. " " " critice de <i>E. Lovinescu</i>	12,—
18. Pagini alese de <i>Victor Estimiu</i>	12,—
19. Genezii de <i>Stamatiadi</i>	26,—